

05. oktober 2018

EM2018/15a

Formanden for Naalakkersuisut's tale

(Aleqa Hammond, Nunatta Qitornai)

Muligheden for at komme videre har aldrig været større – tiden er nu inde til at fortsætte. Det var Formanden for Naalakkersuisuts egne ord. Det kan man kun være enig i.

Det kan man kun være enig i fordi den store indsats mod ledighed nu bærer frugt og der er kommet mange flere i arbejde, vort land har ingen gæld til udlandet, de sidste forlydender om vores økonomi fortæller, at vort lands økonomi gennemsnitligt er steget med 4,4% og det fremgår af den økonomiske redegørelse, at man i årene fra 2003 til 2016 har nedbragt statens samlede tilskuds virkning på økonomien fra 30% til 20% og ikke mindst, så har Økonomisk Råd hvert år vurderet prisniveauet herhjemme, som så viser om der er tale om et højt eller lavt prisniveau og det viser sig, at den økonomiske fremgang for 2016 set ud fra et realistisk skøn udviser en fremgang på 7,7%, hvor man så derudover regner med at det samlede landsøkonomiske regnskab udviser en fremgang på ikke mindre end 1,6%.

Man kan derfor roligt sige, at mulighederne for at komme videre aldrig har haft bedre vilkår. Et samfund som dette der ønsker at blive en nation og vil stå på egne ben, sætter høje mål for sig selv og vil kræve meget af sig selv. Det kræver tålmodighed at være med og alle såvel ledere som aktører, skal kunne forestille sig og kunne se det samme langsigtede mål.

Formanden for Naalakkersuisut kom endvidere i sin åbningstale ind på, at priserne på fisk i de senere år har været gunstige og ligget på et meget højt leje. Med tanke på de sidste par års kvoter så har det haft en god indflydelse på beskæftigelsen, økonomien og udviklingen der ligesom kommer ind i et mere fast leje og man kan kun håbe på, at det vil fortsætte. Der er stadig folk der venter på fiskerilicens for at komme i gang med at fiske, der er også ventelister til kvotetildelinger, der er også ansøgninger inde om indhandlingsskibe der venter. Dette viser i sig selv, at fiskeriet ikke bare er et populært erhverv, men står for at kunne udvides og måske er der endda muligheder vi har overset. som nogen måske kunne tænke sig at være med i. Jeg vil opfordre Naalakkersuisut til at udvise deres interesse i fiskeriets sfære og sørge for, at de mange ventende der egentlig bare vil være med til at udvikle vort lands primære erhverv, får deres sag behandlet og at sagsbehandlere må sætte farten op. Vi mener ikke det kan passe, at alle de mennesker der rent faktisk gerne vil arbejde og tjene penge og er klar til at gå i gang, at de bare skal vente.

Vi har meget lid til udvikling af minedrift. Der er reel interesse for vort land som et minedriftigt område og vi synes, at vi ikke bare skal glæde os over det, men tage det som en brugbar udfordring

og ikke mindst mener vi, at samfundet set ud fra et arbejdsmarkedspolitisk synspunkt, erhvervs-mæssigt, som et alternativ til at give nye muligheder, kan give den acceleration vi mangler og give os styrke til at stå på egne ben, hvilket er helt naturligt at bane vejen for.

Loven om råstoffer sikrer at der passes på vort miljø, fordi loven allerede har indbygget de nødvendige rammer hertil og det egentligt talt vel bare det vi skal sørge for er det vigtigste, når vi kommer videre indenfor dette område.

Naalakkersuisut har en vision om, at finansloven i de kommende år skal give overskud, nogle af argumenterne herfor skulle være, at man i de kommende år vil afsætte midler til kommende reformer, at der skal spares samt, at der forude ligger et behov for større investeringer. Det er meget forståeligt. Prisudviklingen som netop nu peger i den rigtige retning, er til gavn for landet, hvilket man kun kan glæde sig over, men når det er sagt kan man risikere, at få den stik modsatte virkning. At man vil bruge tiden til investeringer og specielle indsatsområder, viser vi har det godt og det skal vi udnytte mens tid er.

Inden det store lukkede fængsel ibrugtages vil jeg opfordre Naalakkersuisut til overfor justitsministeriet klart og godt at kræve, at der skal være behandlingstilbud; forholdende omkring de ansatte, tilpasning hertil, er endnu ikke helt på plads og man må sikre sig, at der er penge nok, endvidere at sundhedsvæsenets service på ingen måde må forringes når fængslet starter op, fordi man kan forvente, at ventetiden bliver forøget og behandlingsmuligheden forringet hvis ikke man er opmærksom på dette fra starten af.

Vort Lands samarbejde med EU omkring fiskekvoter er ikke bare en forhandling, der bør også sættes særlige beløb af til at højne den uddannelsesmæssige standard således, at man til enhver tid kan få en total sikkerhed for, at der hele tiden og løbende foregår en udvikling. Endvidere mener vi, at samarbejdet med EU kan udvikles endnu bedre end i dag. EU's ønske om at have observatørstatus i Arktisk Råd og det faktum, at de er interesserede i det Arktiske område som sådan, burde vi udnytte meget bedre økonomisk og samarbejds-mæssigt igennem aftaler. Jeg mener godt man kan prøve, at snuse lidt til om der skulle være interesse for forsøgsfiskeri i udenskærs områderne og de områder hvor der ikke fiskes i dag, idet man set i et langvarigt perspektiv, EU og os imellem, alle sammen kunne finde frem til win-win situationer hvor vi vil kunne lægge en fælles kurs indenfor sammenfaldende interesseområder og derigennem åbne op for deres interesse i det arktiske område – til vores fordel.

Et stærkt sundhedsvæsen er alfa og omega og selvom det står overfor væsentlige udfordringer, så er det vort ønske, at det skal være velfungerende hvilket vi ønsker at man som eksempel kan sørge for ved at skabe eftertragede ansættelsesforhold. Vi er dog fuldt ud klar over, at man i Danmark og

da også i andre lande, er under stærkt pres for den lægemangel der er opstået flere steder og vi er allerede ramt af dette fænomen mest omkring lægemanglen, men også på andre stillinger indenfor sundhedsvæsenet som vi ikke umiddelbart bare kan undvære, hvilket rammer os hårdt.

For at komme udover dette fænomen der ikke bare lige løser sig selv, er tiden inde til at man nu må ud i den internationale verden og søge personale fra andre lande, og vil man ikke det må man sluge nogle kameler og hive den store tegnepung frem, fordi det kun vil være konkurrencerigtige lønninger der vil kunne løse vort problem - også fordi vi ved at løse den situation vi er i nu - på længere sigt vil spare penge hvis vi handler nu.

Danskernes interesse i at deltage i investeringer til lufthavnsanlæg skal vi udnytte nu. I rigtig mange år har man i Inatsisartut og det danske folketing fra de grønlandske medlemmer udmeldt, at man bør se det som en mulighed, at Danmark hjælper med at investere herhjemme. Nu har amerikanerne så også meldt deres interesse og det er vi taknemmelige for, for de vil jo trods alt også være brugere af disse faciliteter selv og derfor er det vel kun naturligt, at de hjælper med at finansiere lufthavnene. Lad vort land seriøst deltage i dette samarbejde, men stil gerne store krav hertil fra vort land.

Man må erindre sig at amerikanernes tilstedeværelse i vort land historisk set og på mange måder har været et dyrt bekendtskab for os som folk, lige såvel som vi har måttet betale med ødelæggelsen af vort miljø som en alt for høj pris, se bare Camp Century hvor dyrt det blev. Hingitaq 53 gennemførte Danmarkshistoriens hidtil største retssag iblandt almindelige mennesker hvor striden handlede om amerikanernes skandaløse opførsel. Det eneste vi fik ud af det var at få endnu mindre ud af amerikanernes tilstedeværelse i vort land, fordi vi mistede servicekontrakten i Pituffik. På denne baggrund finder vi det derfor kun naturligt, at amerikanerne viser deres interesse og det skal vi da hilse velkomment, men det må ske ud fra en forhandling hvor vort land kommer med store krav. Vi finder det generende, at formanden for Naalakkersuisut i sin tale ikke kom nærmere ind på de mennesker, der er seksuelt misbrugt og deres muligheder for at komme i behandling, fordi de udgør en stor gruppe mennesker i samfundet og fordi de allerede har udtrykt et ønske om, at få en særlig behandling for deres dybe traumer. Jeg håber, at formanden for Naalakkersuisut uddyber dette spørgsmål nærmere. Endvidere mener vi, at de misbrugere af alkohol, euforiserende stoffer og ludomani der ønsker at komme i behandling, ikke skal vente på en behandling, men straks skal kunne modtage behandling og det bør være vort folks politik. Der er mange mennesker der gerne vil komme videre i livet, men som står i venteposition. Det skal der gøres noget ved.

Naalakkersuisut står sammen som en enhed. Naalakkersuisut er alle grønlanderes Naalakkersuisut. Jeg håber at Naalakkersuisut i deres realpolitik og i deres bevillinger vil behandle vort land som ét

Nunatta Qitornai

Inatsisartuni

land. Om du er fra Avanersuaq, om du bor i et yderdistrikt, selv i bygderne er der også boligmangel, alle ønsker de at udvikle sig på lige fod med alle os andre.

Lad denne stemme gjalde ud over det ganske land og lad dette være ånden som inspirerer os til at komme videre.

Tak